

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egy évre 10 kr. — kr.
Fél évre 5 " — "
Negyed évre 2 " — "
Egy hónapra 1 " — "
Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: BARTHA MÓR.
Kiadók: HOFFMANN és KRONOVITZ.

Hirdetési díj:
Hat hasábos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű, többesrét
hirdetések alkú szerint jutányos áron vétetnek fel. Bélyegdíj min-
den külön beiktatásért 20 kr.

Az iskolázás.

IV. Az akadémiák.

b) A theologiai akadémia.

A protestánsok autonómiaja, iskolai téren, már csak lelkész-képző intézetük — Theológiai Akadémiájukban, — maradt érintetlenül. Ez is nagy, és bizonyára czélszerű alakításon ment azonban át, mert az a széleskörű rendelkezési jog, mely szerint minden egyes theologiai intézet, nemcsak a belső szervezete, hanem a tananyag terjedelmét és rendszerét illetőleg is, önmaga szabadon rendezte be magát, vagyis minden egyházkerület a magáét, amely miatt különösen a ref. egyház, bárha nemzetiségi és nyelvi szétvonás nem bántotta, bizonyos széttagolt állapotban élt, a lelkész-képzésben éppen nem volt egységes: az új zsinati törvények által megszünt az által, hogy a lelkész-képzés, minden főiskola theologiai akadémiajában, egységes tan és vizsgálati rendszerre szorított és a lelkészjelölt bármely egyházkerületben megürült lelkészi állomásra pályázhat, készütségi osztályzata és gyakorlati szolgálati ideje s az egyházak jövedelmi osztályozásával megszabott módszerint; míg azelőtt nemcsak az egyházkerületek, hanem még az egyházmegyék is, egy-egy féltékenyen őrzött választókerületet alkottak: saját vizsgálati rendszerük sajátosságának riasztó hatalmával tartva vissza a határaitka való hatolástól, a nexus kötelekein kívül eső, tehát rájuk nézve majdnem idegen elemeket.

Kétségen kívül egységesebb ma a magyar ref. egyház így, mint az előtti volt, de azért is mert még az egyházkerületek teljes önrendelkezési joga sincs többé meg, miután a legfőbb kormányzó hatalom a konventbe összpontosul. De, hogy ez a csaknem merev centralizáció nem törle meg a századokon át fenntartó erővel bíró protestáns szabadság-érzést és nem teszi-e az egyházat párturalom küzdterévé — amint a sajnos tapasztalatok már bizonyítják is: egy nyílt kérdés, de a melyet, mivel mostani feladatunkon kívül esik, nem is feszegetünk.

A magyarországi protestánsok mindig igyekeztek azon, hogy lelkész-képző intézeteik a kor színvonalán álljanak és az egyház lelkész-szükségletét kielégítsék. Ezen céljukat el is érték, mert a lelkészjelöltek megszerezték tudományban azt a mértéket, mely aztán lelkészi hivataluk betöltésére képesítette, s időnként iskolai alapítványok és az egyházért buzgó főuri pártfogás lehetővé tette azt is,

hogy mivel ez, a hazai mostoha viszonyok közt meg nem történhetett, külföldi Akadémiákon — egyetemeken — megszerezhessék a magyar theologus ifjak a tudós fokozatot — doktoratust — is.

Időnkben theologiai akadémiánk tanterjedelme és rendszere mellett elég van erre szükség. De aztán nem lévén hazai egyetemeinken prot. theologiai fakultásunk, minden tudományos készütségek mellett is, theologusaink közt azon keveseken kívül, akik külföldi egyetemektől „honoris causa” néha doktor-ságot nyernek, nincsenek theologiai doktoraink.

Ezen a mégis csak hiányosnak érzett helyzeten segítséget czélozná, egy magyar prot. egyetem felállítása, például Debreczenben, amire, a közelmúlthán dicséretes lendület történt, de amely jelenben ismét aludni látszik; pedig a hazai protestáns tudományosság tekintélye és nemzeti érdek, együttesen mennyire méltán és sürgetőleg követeli, ezt mutatja az erdélyi prot. szász theologusok példája, akik tanulmányukat a külföldi német egyetemeken végezve be, megszerezhették a theologiai doktorságot, de mennyire nem sajtójuk aztán a magyar nemzeti érzés: sajnosan tapasztaljuk. A tudomány és nemzeti jellemnek kívánatos összhangzatba hozása sürgetően kiált azért: **magyar prot. egyetemet** . . . minél hamarabb, annál jobb! — Ha ez felállítatik, akkor a magyar protestáns theologusokra is teljesen feleslegessé válik a külföldi egyetemek látogatása, mert megszerezhetik itthon azt, amit ott keresnek: a doktori gradifikációt. Ha még is külföldön szereznek meg, az azzal élés hazai nosztrifikációtól feltételezése — illetőleg megnehezítése, teljesen jogosult lenne.

Ha az 1848: XX tcikk. 3 §-ának azon tartalmát méltatjuk, hogy „a protestánsok egyházi és iskolai szükségletei állampénztárból fedezendők”, akkor a protestánsok egyházi magasabb tudományos fejlődése saját és nemzeti szempontból közzé is lévén, az egyetemi iskolázáshoz is joguk volna, amely cél-nak egy protestáns egyetem felállítása felelne meg. Az egyházfelekezetek viszonyossága is megkövetelné ezt; s mert csakugyan, — amennyiben a katolikusoknak a budapesti egyetemen theologiai fakultásuk van: a protestánsoknak is birni kellene ilyennel. — Igaz hogy a Pázmány-féle alap kizárólag katolikus jellegű, de mily elenyészőleg kevés ennek a jövedelme ma, amiért pedig az egész egyetemet a katolikusok magokénak tartják, azon szükséglethez

képezt, melyet a kath. theol. fakultás fenntartásáért az állam, pénztárából fedez?!

Az állam, a protestáns theol. fakultás fenntartásának költségeit például, ha egy ilyen, prot. tanárképző — filozófiai — fakultással összeköttetésben Debreczenben felállítandó egyetembe beillesztelnék, aligha inkább fel nem találna a protestánsok hozzájárulásában, mint a Budapestiben a Pázmány-alapban, amelyre szolgál a már eddig a debreczeni prot. egyetemre begyűjtött és még szépen növelhető alap, ha ti. a protestánsok látnák azt, hogy az állam komolyan akar-ná, hogy felállít ily egyetemet, aminek egy harmadik egyetem szükségességének hangoztatását hallva, csakugyan itt volna legalkalmasabb helye. De hát ez még mindig csak kegyes óhajlás! . . . A protestánsok lelkész-képzésük legmagasb fokára nézve is kénytelenek beérni theologiai akadémiaikkal. Ha pedig lelkészeik doktori gradifikációt akarnak nyerni; menjenek külföldre, vagy várják azt onnan — „honoris causa.” Ez bizonyára a Magyar Államnak, szinte négy millió prot. lakossal bírva, tisztességére nem válik, de nemzeti politikai célból nem is ajánlatos.

A polgári egyenjogositást megelőzőt időben a prot. theologiai pálya keresett volt. A hivatalokra el nem jutható parasztosztály tehetségesebb fiai, magasabb társadalmi körbe — és nagyobb műveltségre törekvésöknek, majdnem csak ezen a pályán szerezhettek kielégítést. — A mióta a hivatalok számukra megnyitottak s ambíciójukat annyi különféle hivatalra jutás által kielégíthetik, ez — és a lelkészi díjazásoknak a mai társadalmi szükségletnek meg nem felelő csekélyisége a theologiai pályautáni keresletet ijeszítő mérvben lepassztotta, annyira, hogy ma holnap elkövetkezendő volt az idő, hogy a kisebb javadalmazású lelkészi állomások üresen maradnak.

E fenyegető bajon, csak oly csekély mérvű beváltása, vagy inkább kezdete az 1848: XX tcikk beváltásának, minő a lelkészek fizetési minimumának 800 fortra kiegészítése, — segítő eszköznek látszik, mert ime a theologiai pályára lépők száma máris szaporodik. A megélhetés lehetőségét látva e kezdetleges törvényben is, már ifjaink mindjárt nagyobb számban keresik fel azt a tiszteltes pályát, amely, ha még most nem biztosít is anyagilag gondmentességet, de küzdelmei a szeretett egyházért és nemzetért, benső megalégedéssel koronáz-tatnak.

Igen! Mert a prot. lelkész a nép előtt világosságot hordoz; hűségével a népevezér feladatához, megmenti a leg-

számosabb lélekből álló néposztályt a szociális félszűzességű; megtartja a hazának és nemzetnek legmunkásabb gyermekeit.

És ez felséges hivatás!

Hisszük, hogy felekezettünk iskoláinak koronája — a t h e o l o g i a a k a d é m i a — sohasem gyengül nagy feladatnak teljesítésében, még ha egyetemi színvonalra nem siet is. Óhajtjuk, hogy a népelet minden jó és rossz oldalát és javító eszközeit is ismertesse meg hallgatóival, hogy azok künn a gyakorlati lelkészi élet mezején növelhessék a mi jó, kiürthasák ami rossz... lehessenek a vallás és polgári élet fáradhatatlan munkásai, élőpéldaadói.

Hisszük, hogy theologus ifjaink, a midőn összehasonlították a prot. lelkészi pálya csekély anyagi jutalmát, más kínáló pátyák csalogató fényével és mégis arra léptek: szent lelkesedés volt bennök, a hazánkban válhatlan összeköttetésben levő protestánsizmus, haza, nemzet és emberiség szent ügye iránt és ezt a lelkesedést, a lelkészi magas képesséssel teljessé téve, kiviszi népvezéri gyakorlati életükbe s lesznek a föld sava, amely a népeletet a rohadástól megtisztítja. Ugy legyen!

— a — r.

Debreczen szeptember 13.

Országgyűlés előtt. Az országgyűlés mindket haza tudvalevőleg szeptember 28-án ülést tart, a melyen az országgyűlés harmadik ülésszakának megnyitását elrendelő királyi leiratot újból kihirdetik.

A főrendiházi tagságra képesítésre már megindultak a lépések.

A főrendiházban gróf Gyula István és gróf Zichy Károly vagyonképesítések elismeréséért és királyi levelek készítéseért folyamodtak a főrendi házhoz.

Gróf András Géza orsz. képviselő.

Rózsaelet.

— A Debreczen tárczája. —

Ki ismeri a rózsák történetét? Ha a rózsák beszélne, de sok dolgot tudnánk meg tőlük, meghatót és vidámat, szépet és szomorut!

Kis asztalkán vizes pohárban állott a magányos rózsza. Határozottan unatkozott és nézelődött, hogy nem talál-e valami társaságot. Nagyon elhagyatott volt az asztalka környéke. Csak egy nagy üres pénztárca feküdt a közelében — evvel kezdjen beszédet? — Üres pénztárca mélabus jelleme mellett kellemes csevegésre nincs kilátás. — A rózsza felsóhajtott.

Meghallotta a sóhajt a pénztárca és megkezdte ő a beszélgetést.

— Honnan jött ide szép rózsza?

— Tegnap még kint voltam a kertben, messze a várostól, más rózsák társaságában. Röpödtek körülöttem a lepkék. Szép élet volt ez. A mit a rózsák egymásnak sugdosnak, a mit a pillangók fecsegnek nekünk — ő mi szép és kedves volt.

Az ember kint volt a szabad levegőn, csokolozik a szellővel és nézi a csillagokat. Valóban, szebb élet nem képzelhető. Ma reggel azonban a kertész egy ollóval levágott és tarsaimmal együtt egy kosárba hajított.

— Ez borzasztó lehetett, mondá meghatva a bugyelláris.

— Szörnyű volt ugyan, de reméltük, hogy jó vége lesz. Hiszen a városba vittek bennünket az élet forgatagába. Ez egészen kellemes változatoság volt és mi rózsák a kosárban valamennyien örültünk, hogy valami újat és

viselő igazoltatott. Főrendiházi tagsági jog azonban mandátuma tartamáig szünetel.

Gróf Zichy Gábor választott főrendi tag elhalálozván, a főrendek jegyzékéből törlötteti fog.

Gróf Zolnák-Robert és gróf Szapary Pal legközelebb nyerek el a főrendiházi tagsági jogosultságukat.

Az 1885. évi majus hóban választott ötven főrendiházi tagból 23 tag elhalálozván, ez idő szerint még 27 válasszotta főrendiházi tagjavan. A király által élethossziglan kinevezett 50 tag sorában jelenleg üresedés nincs.

A főrendiház igazoló bizottsága szeptember 28-án tartja első ülését.

Évnegyedik állami bevételek és kiadások. A pénzügyminiszterium tegnap tette közzé a második évnegyedről szóló pénztári kimutatást, a melyekből kitűnik, hogy 1899. évi április 1-től június hó végéig 114,346,088 frt 21 kr. bevétel volt, vagyis 3,268,386 frt 77 krral kevesebb, mint tavaly. Ugyanezen időszakban 114,820,335 frt 82 kr. kiadás volt, vagyis 1,264,011 frt 63 krral több, mint az előző év második évnegyedében. Az 1890 év II. negyedének mérlege tehát összesen 4,014,398 frt 41 krral kevesebb, mint a tavalyi mérleg.

A nemzetközi gyermekvédő kongresszus ma kezdi meg gyűlését Budapesten. A kongresszus védnöke József főherceg. Tegnap délután már bemutatott az ez alkalomból rendezett kiállítást — a sajtó képviselőinek s este a Róya-lisztermeben ismerkedési estét tartottak.

Néppárti népgyűlés. A szakkolozai választókerület néppárti hívei szeptember hó 17-én, vasárnap délután Egberle néppárti népgyűlést tartanak, az elnöki megnyitót Zmeskál Zoltán orsz. képviselő tartja: Donovai János plebános a választók jogairól és kötelezettségeiről, — dr. Kubina József a néppárt parlamenti működéséről és Skard József az egyház-politikai törvények káros hatásáról fog a gyűlésen beszélni.

Elhalasztott vadászat. József Ágost főherceg nagy vadász-arszággal készült a kabola-polyánai vadászterületre e hó 15-ére.

Éz időben azonban Ferencz Ferdinánd főherceg nem vehetett volna részt a vadászatban s ez okból azt október hó 15-re halasztották. József Ágost főherceg két pompás vadászkastélyt építtetett a gyertyán-ligeti fürdő szomszédságában, a melynek termét most rendezik be. — Hire jár, hogy a vadászatban részt vesz Koburg Ferdinánd fejedelem is. Az ő lakószobául a gyertyán-ligeti fürdő egyik pavilonját rendezik be, a mely néhai Rudolf trónörökös vadász kastélya volt. Lánczy fővadász már jelentette, hogy busás vadállományra bukkant a popidliki havasokon.

Csongrádiak a belügyminiszternél. Hegyi Antal plebános és Kovacs Janos ügyvéd vezetése alatt Csongrádról tegnapelőtt 56 tagú küldöttség jart a belügyminiszternél, elpanaszolva a Csongrádon uralkodó visszaállapotokat, közigazgatási, de különösen a városi gazdasági kezelése körül történt visszaéléseket. Arra kérték a belügyminisztert, intézkedjék lehetőleg sürgősen a türethetetlen helyzet megváltoztatása iránt.

Széll Kálmán miniszterelnök távollétében a küldöttséget Széll Ignác államtitkár fogadta. Szívesen hallgatta meg szónokukat, tudomásul vette panaszait és kérésüket; ígerte, hogy alaposan megvizsgáltatja ügyüket s mindent el fog követni, hogy a csongrádi állapotok kelő orvoslást találjanak. A mennyiben a vizsgálat visszaéléseket, törvénytelenéseket, vagy szabálytalanságokat derítene ki, intézkedni fog, hogy azok azonnal megszüntetessenek s az elkövetők törvényes uton felelősségére vonassanak.

Az államtitkár igéreje kellemesen nyugtatta meg a küldöttség minden egyes tagját.

A belügyminiszteriumból a csongrádiak — mint megannyi függetlenségi polgár — Kossuth Ferencnek József-köruti lakására mentek, hogy ennél is tisztelegjenek; Kossuthot azonban nem találták otthon.

Pegyelmi vizsgálat a székely leányok miatt. Hihetetlen hírt közöl a Seps-Szent-Györgyön megjelenő «Székely Nemzet» című lap. E szerint Haromszék megye közigazgatási bizottsága Székely György indítványára vizsgálatot indított Kiss Jenő kézdí-vásárhelyi polgári iskolai tanár ellen, a miért ez székely leányokat vitt Budapestre. Székely György Pota főispánnak a veje s tudvalevőleg Haromszék megye illyefalvai kerületét képviseli. A megye

— Nem hiszem én ezt — mondá élesen az idősb hölgy. Én azt mondom, hogy e mögött van valami és legfőbb ideje volt, hogy hazaérkezzünk.

— De mama! — kiáltott rémulten a fiatal — csak nem gondolod, hogy...

— Igen, gondolom, hogy... kiáltott az öreg asszony még élesebben.

— Talán a Mari értesítette gyorsan a férjemet?

— Ezt mindjárt megtudjuk — szölt az öreg asszony vizsgálóbírói tekintettel és becsengette a szobaleányt.

— Mondja Mari, talán értesítette Ön a nagyságos urat arról, hogy hazajövünk?

— Isten ments — kiáltott a leány — talán csak nem rontom el az egész meglepetést! — Na látod! — diadalmaskodott a mama. — Talán látott bennünket valaki, amint a pályaudvarról hazahajtatunk és szölt Károlynak?

— Majd kiderül. Egyelőre azonban a mondó vagyok, hogy a csokor nem volt nekünk szánva. Mehet Mari.

A szolgáló majd a csokrot, majd a két asszonyt nézte és csaknem elharapta a nyelvét, csak hogy ne kacagjon. Örült, hogy kimehet a szobából.

E pillanatban ismét megszöalt a csengő, az asszonyok az ajtóhoz rohannak.

— Karoly!

— Emma!

Megölelték egymást.

— Ó kedves anyósom, ön is hazaérkezett. Milyen meglepetés! Erre tényleg nem számítottam. De hát miért szakították félbe olyan hamar a kurájukat.

változatosat látunk. Szinte belepirultunk a nagy izgalomba. Elvittek tehát a városba, egy nagy virágkereskedésbe. Ott csinos leányka osztályozott bennünket, midőn hirtelen betoppant egy tekintélyes külsejű szöke ur, a ki megragadta a virágáros leányka két kezét és szölt:

— Édes Mici kisasszony, ma különösen szép csokorra van szükségem. Csinálja meg szépen és örök szerelemmel viszonzom.

— Ne hengejjen Károly ur, annyit mondd. Mindjárt a szaván fogom. Mennyibe kerülhet a csokor?

— Ezuttal nem sajnálom, ha néhány forinttal drágább is lesz, mint rendesen. De a csokor nagyszerű legyen, írja fel a számlára és küldje el a lakasomra. Ha a csokor szép lesz, biztos lehet szerelmemről, mely legalább is eltart vasárnapig. Akkor elmegyünk a színházba.

— Jó, nagyszerű lesz a csokor — szölt a virágáros leány és arca ragyogott az örömtől.

A szép szöke ur távozott. Én társaimmal együtt gyönyörű csokorba kerültem, Kati a szolgáló előkelő bazba vitt bennünket. Megnyomta a csengetyű gombját és fekete haju, fiatal asszony fogadott, aki nagyon elcsodálkozott a csokor miatt, nem kevésbé csodálkozott az a másik, idősb hölgy, aki szintén ott volt.

— Azt hiszem, elárultak bennünket — mondá a fiatal asszony. Pedig egész csendben indultunk, szölet sem irunk haza, csak azért, hogy meglepjük Károlyt, de ő úgy látzik, mégis nesztét vette a dolognak és küldi nekem ezt a szép csokrot.

monogr
dorlas
lépése
hazafias
elismer
ehhez
rende
érdeké
dalom
mánal
problem
inditan
oligarch
a küzd

A
tellenne
ha hite
tegnapi
nek. A
számab
zelebb
gyobb
tenni, a
alav
mükö
elle
elem
Kálmán
hadat ü
zést m
nem ma
chaotik
»a zo
ségü
lök,
fi a s
t a k n
vü p
tellené
és a ki
oldását.

Az
beszélk
lója alk
ama sz
Tisza k
vele mi
Ezek a
vonják
jak bej
partkör
Er

Az
hanem
—
—
volt szá
most h
Ka
állott. U
kába sz

pás. No
Önök jö
ekartam

ban, Ö
doltam.

gyan is
kánység
Ká
bizalma

Isr
Csrrrr
Az
Károly
Ho

—
—
—

asszony
képes.
A
a hordá

monographiájában épen ő ismertette a kivándorlás veszedelmét. Annál értetlenebb felépése Kiss Jenővel szemben, kinek önzetlen, hazafias ténykedését nagy rokonszenvvel és elismeréssel fogadták mindenfelé. — Mit szól ehhez a kormány, mely ép most rendelet után rendeletet ad ki a kivándorlás meggátolása érdekében s a mely ugyancsak apellál a társadalom tevékenységére? A székelyföld társadalmának ez időszerűtől aktív munkásai különben problema előtt állanak. Vagy ellenakciót indítanak e serelemes esetről kifolyólag az oligarchia megtörésére, vagy teljeseen földadják a küzdőtér a székelység ügyeinek nagy kárára.

A kormánypart bomlása. Ezt a hihetetlennek látszó jövőt lehetne következtetni, ha hitelt adhatnánk a »Nagyvárad Napló« tegnapi számában közölt ily tárgyú közleménynek. A »Nagyvárad Napló« ugyanis tegnapi számában jelenti, hogy Tisza Kálmán legközelebb tartandó beszámoló beszédében nagyobb szabású politikai enuncziációt kíván tenni, a melynek keretében éles kritikát a választott Széll-kormányra eddigi működését, kaczérvadását az ellenzékekkel és annak turbulens elemeivel. Nyíltan fogja hirdetni Tisza Kálmán, hogy mivel a kormány valóságilag hádat üzent a 67 óta főnálló és a kiegyezés mindvégig biztosító szabadelvű pártnak, nem marad más hátra, mint hogy a mostani chaotikus szabadelvű pártból kilépjenek a z o n r é g i k i p r ó b á l t h ü s é g ü s z a b a d e l v ü k e p v i s e l ő k, k i k e d d i g i s c s a k h a z a f i a s k ö t e l e s s é g b ő l m a r a d t a k m e g a f u z i ó s z a b a d e l v ü p á r t b a n, nehogy kilépésükkel lehetlenné tegyék a válságból való kibontakozás és a kiegyezési kérdések nehézségeinek megoldását.

Az idézett lap szerint egész határozottan beszél az is, hogy Tisza Kálmán beszámolója alkalmával leutaznak Nagyváradra mindama szabadelvűpárti képviselők, a kik nyíltan Tisza Kálmán híveinek vallják magokat és vele minden tekintetben szolidaritást vállalnak. Ezek a nagyváradai beszámolóbeszéd után levonják a konzekvenciákat és együttesen fogják bejelenteni a szabadelvű-párt elnökének a pártkörből való kilépésüket.

Erre az elhatározásra közvetlen okot a

legutóbb tartott minisztertanács szolgáltatta, a melyen újra több, a régi szabadelvű párt által támogatott főispán felmentését határozta el a Széll-kormány.

Tömemegetes bírói kinevezés. Az új bünyvadi eljárás életbeléptetése folytán a bírói kar kiegészítése válik szükségessé. A mult szerdai minisztertanács — állítólag ezzel — illetőleg a szükségletű 80 bíró kinevezésével foglalkozott. Tablái törvényszéki új bírák kinevezése tehát legközelebb várható.

Bötvös interpellációja.

— Budapest fő- és székváros közgyűlésén Szept. 12. —

Egy kérdést intézek a tanácshoz, a melyre hogy most adissek a válasz, nem sürgetem. A kérdés az, vajjon a főváros a jövő évben a párisi kiállításra részt vegyen-e, vagy nem. (Steiger Gyula: Részt bizony!) Az a kérdés részt vegyen-e vagy nem és milyen mértékben és milyen körülmények között. — Nagy és független szabad nemzetnek belügyeiről azt gondolom mi nem tanácskozhatnánk illetékesen és r szemből olyan nagy és független államnak minő Franciaország, belügyeire kiterjeszkedni nem is akarok. Van azonban egy kérdés amely minden művelt nemzetet egyaránt érdekel, amely minden művelt nemzet érdekében, amely minden művelt nemzet egyetlen nagy államot, a művelt emberiség államát képezi. Ez az **igazság és emberszeretet kérdése.** Franciaországban e napokban egy olyan bírósági ügy nyert ideiglenes befekvészt, amely bírósági ügyet a földkerekség összes művelt nemzetei, a magyar is már pár év óta nagy figyelemmel kíséri; ebben a bírósági ügyben pedig az a kérdés van felvetve, vajjon a törvénykezés formái egyedül és kizárólag az igazság és igazságszolgáltatás érdekében tartandó-ke fenn, vagy a törvénykezés formái talán felekezeti, talán katonasági, talán meg nem engedett osztály érdekeket szolgálhatnak. Ismétlem Franciaország és a francia társadalomnak saját független belügye ez. Törvénykezésében úgy járhat el, a mint jónak látja, a mint nemzeti társadalmi viszonyai, társadalmi rétegeinek szenvedelmesei megengedik, vagy szabályozzák. De nekünk amikor arról van szó, hogy a Párisban tartandó világ kiállításban részt vegyen-e a főváros, jogunk és kötelességünk mérlegelni, vajjon olyanok-e a viszonyok Franciaország belügyeiben, olyanok-e az állapotok általában és a többi művelt és szabad nemzet nézetei, akként egyeznek-e a mieinkkel hogy fővárosunk ott megfelelő áldozattal az emberi fejlődés és haladás és a műveltség követeléseinek eleget téve, bemutassa, a haladás bizonyítéka t. Ennek a kérdésnek megfontolását kérem a tanácstól. Nem kérem, hogy rögtön feleljen. Változhatnak még a viszonyok. De kérem a tanácsot, hogy terjeszse ki figyelmét arra, vajjon ebben a kérdésben nagy áldozatok hozhatók-e és nyugodtan hozhatók-e. Ennek megfontolása után, általa czélszerűnek tartott időben, legyen szives nekem és a közgyűlésnek megfontolt választ adni.

KÜLFÖLD.

A cár a lengyeleknek. Orosz és lengyel lapok szerint a cár fontos engedményeket tett a lengyel nyelvnek. E szerint a közepiskolákban a tannyelv általában a lengyel és mint kötelező tantárgy, a lengyel nyelvtan is szerepel vidékek szerint többé-kevésbé oly módon, mint eddig az orosz, minek megfelelően az egész tanterv változást szenved. A lengyel lapok örömmel üdvözlők a cár elhatározását; a »Kraj«, a következő kommentárral kíséri: »A lengyel nemzet okul a mult tapasztalatain és be fogja bizonyítani az orosz államférfiaknak, hogy nem halatlan az engedményekért s nem fog visszaélni a kedvezményekkel, melyektől elenségei annyira félnek.

Dreyfus-ügy.

A rennesi ítélet most is általános kritika tárgya. A legélesebb kritika az ítéletnek az ellen a nagy ellenmondása ellen szól, a mely bűnösnek, bazaarulónak deklarálja Dreyfust, de azért mégis enyhítő körülményeket tud be neki, amint ezt a következetlenséget már lapunk hétfői vezércikkében mi is kiemeltük.

Azt következtetik és határozottan következtetni lehet ebből, hogy a bíróság nem talált elég okot Dreyfus elítélésére s egy bíró sem akadt, a ki határozottan kimerte volna mondani, hogy Dreyfus bűnösségéről meg van győződve. Hogy nem találtak bizonyítékot Dreyfus bűnössége mellett, kitűnik abból is, a mi az ítélet után történt. Már aznap, mikor a haditörvényszék az ítéletet kikirdette, pozitív formában fölmerült a hír, hogy Dreyfusnak az Ö r d ö g s z i g e t e n tőlött őt esztendő beszámítják a büntetésébe; egy másik hír szerint pedig már októberben szabadon bocsátának, mert duplán számítanak a deportációban eltöltött esztendőket. Csak egyet nem akartak megtenni, hogy Dreyfust rehabilitálják.

A kormány még inkább könnyíteni akar az ítéleten s általános tölfogás szerint meg fog kegyelmezni Dreyfusnak, hogy aztán Dreyfus mint magánember keresse a becsületét. A kormány ilyen módon akar szabadulni annak a mozgalomnak a nyomásától, a mely Dreyfus rehabilitására megindult s attól az eshetőségtől, hogy a föllebbezési bíróság esetleg elrendeli újból a revíziót. Ha menőkülni akar: adja vissza becsületét, mert enélkül semmi korigálás nem állithatja helyre a nennesi ítélet igaz ágtalanságát.

A londoni közéletnek néhány szereplő tagja mozgalmat indított avégből, hogy vasárnap a Hydeparkban tüntetést rendezzenek D r e y f u s m e l l e t t. Néhány nagy angol czég elhatározta, hogy nem vesz részt a párisi világkiállításban. Stephens new-castle alderman, a párisi világkiállítás egyik biztosja, kijelentette, hogy ha Dreyfust föl nem mentik és nem rehabilitálják, hallani sem akar többet a kiállításról.

Zola a Dreyfus-ügyben

Z o l a a z A u r o r e-ban tiltakozik a rennesi haditörvényszék ítélete ellen. Kijelenti, hogy 1898-ban határozottan értesült róla, hogy Esterházy az az áruló, a ki

Az öreg asszony nem felelt a kérdésre, hanem ártatlan képpel kérdezte:

— Tehát nem is gondolta, hogy jövünk?

— Sejtelmem sem volt.

— Ugy? Nos kedves vóm uram, kinek volt szánya ez a szép csokor, amelyet épen most hoztak el az ön pontos címére?

Károly egy pillanatig némán és lesujtva állott. Ugy hitte, hogy a tető tüstént a nyakába szakad. De rögtön feltalálta magát.

— A csokor tehát már itt van? Pompás. Nos, kedves anyósom, megudtam, hogy Önök jönnek, azaz hogy jötték és üdvözölni skartam Önöket.

— Honnan tudta meg?

— Egy barátom látta Önöket a kocsi-ban, Ön is ismeri.

— Látod mama, ugy van, a mint gondoltam.

— Természetesen, kedves Emma. Hogyan is tudtam volna meg egyébként. Boszorkányság nincs a dologban. Ó te anyja.

Károly csókolgatta feleségét boldogan, hogy kihazudta magát a csavából. Az anyós bizalmatlanul nézte a gyöngéd párt.

— Ismét megszólal a villamos csengő. — Csrrrrr!

Az anyós hamarabb ott termett, mint Károly az ajtónál.

Hordár jött.

— Mit akar? — kérdi az asszony.

— Egy csokrot kell elvinnem.

— Hová kell vinnie? — kérdi az öreg asszony a legszeretetremlőbb hangon, melyre képes.

A vőnek égnek meredt a haja szála. De a hordár bajt neszelt és ravaszul válaszolt:

— Nem tudom nagysága. A címet csak meg fogom kapni.

Az öreg asszony Károlyhoz fordult ugyanolyan édes hangon:

— Mondja meg hát neki a címet tisztelt vóm!

Furcsa jelenet volt, de drámai scénává fejlődött. Károlynak kellemes baszhangja igen ridegen dörgött, amint kijelentette, hogy a bokréta-hoz az anyósnak semmi köze; az öreg asszony sivitón kiáltozott, a feleség pedig sziveltépen zokogott. A bukéta hordár vette a kalapját és odább állott. A jelenet tetőpontján Marit szólították és az ártatlan csokor Mari fejéhez repül olyan vehemenciával, hogy néhány rózsának összes levele lehullott. Mari kapta a csokrot és a vízbe tette. Estére megjött a telekkönyvi irnok, akivel az érzelem szála szóték össze.

— Nem jöhetsz már be — sóhajtott a leányzó. A nagyságáék megérkeztek. El kell tűnnöd. Fogd ezt és lsten veled!

Azzal Mari kivett engem a csokorból és az irnoknak adott. Előbb azonban megcsókolt. Szép pillanat volt ez, szerelmi zálog lettem, amiről mindig álmodék.

A gyöngéd irnok haza hozott és e pohárba állított. Jobb szeretnék ugyan egy hercegnő keblén, vagy katonaságján elhervadni, de a halálom így sem nélkülözi a költői megszellemesülést és ez vigasztal.

— Tehát így kerülünk mi össze — szól szárazon az öreg bugyelláris: Nem akarom megzavarni az ön illúzióit, de ami a Marit illeti, azt én más oldalról ismerem. De hagyjuk ezt... **K. T.**

Schwarzköpnyeknek sok okmányt szolgáltatott k, köztük olyanokat, a melyeket maga irt. Ezeknek az okmányoknak teljes gyűjteménye Berlinben van. Azóta — mondja Zola — örökösen attól feltem, hogy Németország egyszer arezunkba vágja a kezében levő bizonyítékokat, melyek hadseregünket megbecstelenítik. Zola sajnálja, hogy a katonák attasékat nem hallgatták ki tanukul. A kormány ez által meggyőződött volna róla, hogy ismerik az igazságot. Zola ragaszkodik hozzá, hogy a kormány igyekezzék megszerezni a kiszolgáltattott okmányokat. Azt hiszi, hogy ha a kormány kéri az okiratokat, meg is kapja és ez új faktum volna, a mely szükségessé tenné a pör második revízióját. A cikk így végződik:

Ha a kormány ezt visszautasítja, folytatjuk a harcot. Pörömet november 25-én kezdik újra tárgyalni Versailles-ban. Ha igazságot nem szolgáltatnak, L a b o r i o t mondja el a védőbeszédet, amelyet Rennesben nem mondott el. Megmondja az igazságot, nem tartva attól, hogy uek arthat, mert e n k é s z v a g y o k a z i g a z s á g é r t s z a b a d s á g o m m a l é s v é r e m m e l m e g f i z e t n i .

Táviratok.

A hadgyakorlatok.

Taksony, szept. 12. A 4. hadtest záró hadgyakorlatának mai harmadik és utolsó napján a három dandarra kiegészített északi fél és az ugyanolyan erős déli fél között Taksonytól délre találkozó-ütközetre került a dolog. A harc eldőlve Ferencz Ferdinánd lefutott és mindjárt a helyszínen behatón megvitatta a gyakorlatot. A főherceg különösen kiemelte a közös hadsereg és a honvédség valamennyi fegyvernemének kifogastalan magatartását, azután Taksony állomásra lovagolt, a honnan meg ma Pápara utazik, hogy holnap megvárja ő felséget és részt vegyen a lovasság hadgyakorlataiban.

A londoni nagykövet a királynál.

Bécs, szept. 12. A király ma délelőtt Deym gróf londoni osztrák nagykövetet külön kihallgatásos fogadta.

Az orosz csár Németországban.

Kopenhága, szept. 12. A National Tidende értesítése szerint az orosz csár szeptember 22-én Darmstadtba szánaekozik ntazni és utközben Kielben időzni.

Egy szabad nemzet mozgalma a Dreyfus-ügyben.

Stockholm, szept. 12. A Svensko Dagbladetben Thiel Ernő bankigazgató fölszólítja a svéd sajtót, hogy közös akciózt indítson Franciaország ellen, a melynek bevezetéseül hívja föl az egész nemzetet, hogy ne látogassa meg a párisi világiállitást. A nevezett lap hozzátesszi, hogy hasonló felhívásokat kapott a legelőkelőbb svéd művészekről, kereskedőktől és másokól.

Páris, szept. 12. A misztertanacsban Waldeck-Rousseau miniszterelnök bemutatja a prefektusok táviratait és jelentéseit, a melyek szerint úgy a vidéken, mint Parisban teljes nyugalom van.

Transzvál

Szimla, szept. 12. Az első katonaszállító tábori kórházi felszereléssel szeptember 16-án indul el Bombayból Dél-Afrikába. Az egész haderő szeptember 25-ike körül száll a hajóra.

Vegyes hírek.

Páris, szept. 12. A misztertanács mai ülésén Decrais gyarmatügyi miniszter bejelentette, hogy nem kapott hírt a Faureau-Lamy féle expedició megemmisítéséről.

Mandal, szept. 12. Az Andrup-fele grönlandi expedició, a mely a Godthaab csavargó-

zússal utóan van Kopenhága felé, tegnap Mandalt érintette. A hajóról azt jelezték, hogy minden rendben van.

A debreczeni egyházmegye közgyűlése.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, szept. 13.

A debreczeni ev. ref. egyházmegye ma tartotta meg Dávidházy János esperes elnökléte alatt rendes őszi közgyűlését. A gyűlésen az egyházmegye lelkészei, tanítói szép számmal jelentek meg.

Az esperesi jelentés, melyet Dávidházy János olvasott fel, hü képet nyújt az egyházmegye állapotáról.

Megemlékezett azután Tóth Sámuel haláláról, ki az egyházmegyének munkás tagja volt. Emlékét jegyzőkönyvbe igtatták. Bocsi József törvényszéki bíró, ki tanácsbíróvá választott, a hivatalos esküt ez ülésen tette le, s szép beszédben ígerte meg, hogy az egyházmegye ügyeit szíven fogja viselni.

Majd Széle György felolvassa a napi-rendet — egyhangulag elfogadják. Tudomásul veszik az egyes lelkészek elmaradását igazoló bejelentéseket is.

A tanítói esküt a következő ujonnan megválasztott tanítók és tanítónők tették le: Dóczy Ilona, Lengyel Elza, Megyaszay Lenke, Kovácsi Sarolta, Barcza Barna és Nagy Imre.

A Gyulay László halálával megüresedett egyházi tanács bírói állásra szavazat többséggel Fodor Sándor szerepi lelkész választott meg. A megválasztott tanácsbíró a gyűlés előtt letette az esküt s szép beszédben ígerte, hogy az e-megye ügyeit hiven fogja munkálni.

Egyházmegyei számvérő Szűcs László vértési lelkész választott meg.

Az egyházmegye választási állapota jó. A népes egyházmegyében mindössze 45 pár él vadházasságban.

Adomány befolyt ez évben 5765 forint 35 kr.

Egy két helyen, mint Martinkán, Tordán és H.-Bagoson az iskola viszonyok javítást sürgetnek, erre vonatkozólag a gyűlés a lépéseket megtette, amennyiben a h.-bagosi és tordai tanítókat jegyzőkönyvi kivonaton megintette,

A gyűlés további menetén az egyházak belügyei kerültek tárgyalás alá.

Örömet fejezte ki a gyűlés a felett, hogy a M. P. I. T. az egyház megye területén tartja meg ülését. Elhatározták, hogy a gyűlésen lehető nagy számmal vesznek részt.

Ezután a gyűlés az elnök éltetésével bevéződött.

H I R E K.

Sár.

Ha el tudnék feledni mindent s csak árnyékom maradna itt a multból, egy szomorú, szeptemberi nap hideg csapdosó esőjével, gyászos borujával fel tudna támasztani a sirból minden emlékemet.

Itt ülök dideregve, betegem . . . Kinézek az ablakon. Almos, szürke felhőkből paskol a sárba a hideg eső. Bántóan unalmas, szomorú zaj ez . . .

Sár mindenütt. Temetkezik a lomb, a virág s ebrednek az eltemetett álmok . . . Egy-egy hullócsépp a sziv egy-egy könnye

a sárbahult levél meghalt reményünk gyászjelentő lapja.

Kipp . . . kopp . . . az ablakot verdeszik a hideg esőcsépp . . .

. . . Elfaradtál, pihenni vágyol ugy-e? Mért nem hittél nekünk. Hiába áztatuk meg kipirult arcodat, rohantál boldul szíves képek után s nem látad meg a sár . . .

Pedig itt csak sár van. Azok a szívek, a miket te láttál, káprázatok, beteges álmok voltak . . . Hiszed már most? Oh hiszem, hiszem . . .

Kipp . . . kopp újra . . . Emlékezel a lányra, a kivel együtt voltatok egy ilyen sáros napon, egy ilyen igaz napon? Te őt, ő téged hitegetett fantomjával; engem észre se vettek. Hol vannak az álmok? Elhagytak veled együtt . . . Mért itt csak egy bosszualló igazság van: a sár . . .

. . . És te még mindig hittél . . . Repülni akartál . . . Hir, diésősség, diadal után repülni . . . Engem nem kérdeztél meg, pedig nagy az én hatalmam. Én vagyok az élet és valóság, én vagyok az álmok pusztítója . . .

. . . Azt hiszed a mámor nem az én karomba fog dobni? . . . nem fogsz feledni, csak ha én akarom. Sorsod hozzám van kötve. Álmodozó büszke voltál, — elveszítelek . . .

Kipp . . . kopp . . . és beszél, beszél tovább a paskoló esőcsépp. Körülöttem a mult kísértetei, kik megvádolnak nehez vaddal: megölted magad, megölted magad . . .

. . . De még sem lehetek egészen a sáré. Még mindig van egy álmom. Siró álom, szomorú álom, de álom! . . .

Oh mert ha ez az egy sem volna, megfogadnám ennek a szeptemberi ítéletnapnak szavát s magam mennék avég elebe, melynek hatalma egyetlen s a neve: sár . . .

A. E.

* **Okt. 6.** Közeledik az aradi gyásznap félszázados évfordulója. A nagy nap méltó megünneplésére — sajnos — még eddig csak a főiskolai ifjuság készül. Pedig ezt a napot a szokottnál még több kegyelettel és fénnel kellene megünnepelni. Először, mert az idei évforduló az ötvenedik, s így jubiláris ünnepélyeink sorából kimaradhatatlan, — másodsor a Henczi-merénylétre az volna a legméltóbb válasz, ha az egész nemzet helyezné le koszoruját az igaz vértanuk emlékére. Hisszük és reméljük, hogy az okt. 6-iki gyászünnepségekből Debreczen is ki fogja venni a maga részét, ha már a Henczi-botrányra elmulasztotta választás idejében megadni.

* **Csalás dróton.** Megemlékeztünk arról a furfangos csalási kísérletről, melyet Kása János vasuti, vaggongyári alkalmazott követett el Gyállokai budapesti r.-tanácsos ellen, kitől testvére nevében táviratilag 30 frtot kért. A vizsgáló bíró Kását szabadlábba helyezte, mert ügyében a rendőrség van hivatva ítéletet mondani.

* **Lefoglalandó szociálista röpirat.** A győri kir. ker. központi sajtóügyi vizsgálóbíró lefoglalta a győri Freisinger-féle nyomdában megjelent A szociálista k

és ellenségeik: ez izgató röpiratot. Egyszermind kéri e röpirat bárhol található példányait lefoglaltatni s terjesztőit feljelenteni.

* A debreczeni sertészárlat feloldása.

Hosszu idő óta érzi a debreczeni gazdaközönység káros hatását a debreczeni sertészárlatnak, mely sokat közölök rendkívül érzékenyen károsított meg. Ma azonban illetékes helyről szerzett információ alapján írhatjuk meg, hogy városunkban a sertésvész megszűnt. Az utóbbi hivatalos jelentések pedig egyfelfegy gyanus megbetegedésről sem tesznek említést. Mivel a vész megszűnt, az új sertésvásártér berendezése pedig befejezéséhez közel, illetékes helyen intézkedés történt, hogy a zárlat rövidesen feloldható s így már legkésőbb az októberi sertésvásár megtartható legyen.

* **Állat az emberben.** Gyafázatos, alattias bünt követt el tegnapelőtt egy teleky utcai csemege és gyümölcs kereskedő Cs—a Zs—d. Nem akartunk a vérlázító ocsmányág megírásával olvasóinknak kellemetlen érzést szerezni, de mivel lapjaink megemlékeztek róla, nekünk is kötelességünk megírni az esetet. A nevezett kereskedő becsalt üzletébe egy akirakatelettel áldogáló, bájos kis szőke leánykát s bezárta az üzlet vasajtáját. A kis artatlan sirni és sikoltani kezdett, mire óriási néptömeg verődött össze. Rendőrt hívtak, ki betörte az ajtót. Az állatias merénylő megszökött, a kis leányt pedig alélt állapotban találták. Mikor magához tért, sirva panaszkolta el az esetet. A gyermek a pja, kiti szeszéges polgár, szinte magánkívül rohant a rendőrségre, hogy fejjeletse a nyomorult merénylőt. Tegnap hallgatták ki őket s Cs. Z. ki egyébirant egy hónapja nősült, itas állapotával védekezik. Bizonyára nagyon meg fog lakolni ocsmány tettéért.

* **Jomkippur.** Az izraeliták legnagyobb a kiengesztelődes ünnepe ma este veszi kezdetét. Talán nincs ember az izraeliták között, a ki ezt az ünnepet s az ezel járó bűjtőt meg ne tartaná. Este 6 órakor köszönt be az ünnep és holnap estig tart. Az izraeliták e hosszú napjukat ajtatóssággal bűjtől ülik meg. Mához egy hétre következnek az izraeliták sátoros ünnepei.

* **A magyar görög-katolikusok mozgalma** ismét közelebb jutott céljához, miután sikerült az országos bizottságnak számos akadályt legyőzni, mely útjában állott. Nevezetesen nagy nehézségeket okozott az a kérdés, vajjon a papai szentszéknel kedvező fogadtatásra fog-e találni az a zarándoklat, melyet a gör. kath. magyarok országos bizottsága, élén Szó Jenő főrendiházi taggal az őszre szervez. Ezt a mozgalmat ugyanis sokfelől mindenféle gyanusítással illették, és Rómában is oly híret költötték, hogy a mohácsi gör. kath. püspöknek, sőt magának a hercegprímásnak is közbe kellett lépnie, hogy a szentszék megnyugtassák és a szóbanlévő mozgalom hírbeli megbízhatóságáról felvilágosítsák. Ezzel aztán biztosítva lón a g. kath. magyarok zarándoklatának fogadtatása XIII. Leo papa által. Ehhez képest az országos bizottság még e hó fol amában egybe fog gyűlni, hogy a zarándoklat részleteit megállapítsa, egyuttal pedig végleg megszövegeze azt a hódoló föliratot, melyet az összes görög-katolikus magyarok nevében a szent atyának át fognak nyújtani, és a melyhez eddigelé 167,534 gör. szertartásu magyar járult aláírásával, köztük 132 önálló lelkipásztor. Ez a fölirat tolmácsolni fogja az aláírók s hozzátartozók hü ragaszkodását a katolikus hitettséghez és szeretetét a pápa iránt, egyuttal pedig az elavult s céltalan ó-szláv szertartásos nyelv helyébe a — magyart fogja kérelmezni. A római zarándoklatra tömegesen jelentkeztek, leginkbb a Hajdúságból és a Nyírségből, de még mindig folynak a jelentkezések. Mint értesülünk, a zarándoklat október hó 29-én este 8 óra 30 perczkor indul Budapestről a keleti pályaudvarról és Fiuméban hajóra szállva, Anconá-

ban köt ki, honnan vasuton október 31-én érkezik Rómába, a hol Mindszentek ünnepén fogadja a papa. Budapestre a zarándokok november 6-án érkeznek vissza.

* **Rituális vérvád** A D. H. tegnapi számában szenzációs hangu ujdonságot közöl. E szerint — a mint a pletyka beszéli, valami gyilkosság áldozata lett egy fiatal 16 éves leány. Utána jártunk a dolognak, s megtudtuk, hogy az egész légből kapott koholmány alaptól felületes. A D. H. munkatársát csunván felültették elhittették vele hogy pletyka van a városban. Az a vén asszony, a ki a D. H. szerint unokáját kétségbeesve siratja, ma ép oly vig, mint volt ezelőtt egyhétel legfeljebb úgy magyarosan összeszidja a csavargó leányt, s elmondogatja magában — rossz ez a mai világ egy kis szőkeből már gyilkosságot csinál!

* **Ellopott csizmák.** Kovács József 17 éves lakatos tanonc ma a csizmadia áru csarnokban jár fel s alá. Addig sétálgatott míg egy pár csizmát karjára véve el nem ugrott. Nagy Imre iparos azonban észre vette s egy közeli rendőrnök adta át s most a hűvösön ül. A csizma pedig jogos tulajdonosához került vissza.

* **A Henczi botrány ellen.** Az iskolai év megkezdése óta sok szó esett az akadémiai hallgatók között arról, hogy mint juttassák kifejezésre megbotrányozásukat s megvetésüket a Henczi-botrány és annak rendezői ellen. Először az volt a terv, hogy avárnak a polgárság tiltakozó gyűlése, de mivel már ebből aligha lesz valami — kinek a bibájából, ezuttal ne kutassuk — valószínű, hogy egy ifjusági nagy gyűlésen fog kifejezésre jutni az ifjuság hangulata.

* **A német fölírás.** Versec város parkjában tegnap feleplezték a királyné emléksobrát, melyet Tilgner bécsi szobrász készített, egy morvaországi öntőműhelyben készült és rajta ez a német fölírás van: Elisabeth, Königin von Ungarn. A német fölírás nem sokáig ékeskedett a szobron, mert, mint Versecről jelentik, az éjjel ismeretlen tettesek ellopták. Az érczlapot, melyen a feírás volt, olyan ügyesen távolították el, hogy sem a szobornak, sem a talapzatnak nem esett baja.

* **A budapesti vértanúk.** A magyar nemzetnek nem csupán Arad a Golgotája, hanem Budapest is; a legtöbb szabadsághős itt szenvedett vértanúságot. Az aradi októberi ünnep alkalmából most fölelevenítik ezen emléket, a mely eddig csaknem el volt feledve, de az idén a főváros polgársága meg fogja ünnepelni az emlékeztüket. A budapesti vértanúk neve és kivégeztetésük ideje:

1849. augusztus 14. Hübner András, Havellke Ferencz, Varga Mihály, Gencs Pal, Kuczkó Péter és Uitz Ignacz székesfehérvári iparosok. A kiket Pesten azért végeztek ki, mert népfőlkélt szerveztek császári csapatok ellen. A kerepesi-uti temetőben nyugosznak, sirjuk jelen, de Székes-fehérvárott emlékoszlop van. 1849. szeptember 7. Streich Miklós bolgári plebános. 1849. okt. 6. Batthyány Lajos gróf, volt miniszterelnök. 1849. okt. 10. Csányi László és Jeszenák János báró. 1849. okt. 12. Molnár István ügyvéd, népfőlkélt-parancsnok. — 1849. október 14. Matherly János toporecai evang. tanító, Irányi Dániel sógora. — 1849. október 20. Wronieczky Miciszlav herceg ezredes, Aboncourt Károly százados, Giron Peter, a német légió parancsnoka. 1849. okt. 24. Perényi Zsigmond báró, a felsőház elnöke, Szacsva Imre orsz. képviselő. A nemzetgyűlés jegyzője, a ki fölolvasta az április 14-iki trónfosztó iratot a képviselőházban s ezért itélték halálra. Csernus Manó pénzügyminiszteri tanácsos, a kit a bujdosó Csernatony Lajos helyett végeztek ki. A mikor Haynau megtudta a kivégzés előtt, hogy Csernatony helyett Csernust itélték halálra így szól: — Csernatony vagy Csernus, az mindegy, föl kell kötni!

1850. január 23. Kolosy Gábor jurátus, a ki a hajóhídon az első csapást mérte Lamberg grófra. Márkus János saári jegyző. 1850. január 31. Istók Imre szolgabíró 1853. márczius 3. Sarközy Aurél ügyvéd, Noszlopy Gáspár volt kormánybiztos, Jubál Karoly tanár, Nagy Albert guerilla vezér, Andrássy Károly földbirtokos. Ezek az ugynevezett Noszlopy összeesküvésbe voltak belekeverve. Összesen 26 bpesti vértanú, tehát kétszer tizen árom.

Aradon a 13 vértanú kivül a következő szabadsághősöket végeztek ki:

Kötél által: Ormay (Auffenberg) Norbert ezredes, Hauch Lajos alezredes.

Golyó által: Kazinczy Lajos ezredes.

Egyház és iskola.

Felhívás. E hó 18-án d. e. 1/10 órakor a debreczeni rk. plébánia templomban alólirott — gör. szertartásu kath. mise szolgálatot tart a melyre hiveimet ez uton meghívom, — ugyszintén értesitem — a kiknek keresztetendő gyermekük van, a fenti időben jelentkezzenek, — ugyanakkor más egyéb előforduló hivatalos ténykedések is végeztenek.

Felhivatnak a debreczeni gör. kath. hivek, hogy a kik a magyar liturgia és Naptár egyesítés kieszközlése céljából Rómába menendő — országos magyar gör. kath. küldöttséghez csatlakozni akarnak, — alólirott nál jelentkezzenek. — Indulás Budapestről okt. 29. este 8 óra 40 perczkor. (Keleti pályaudvarról.) Harmadik osztályon 37 — II. oszt. 60 frt — 5—6 napi élelmezéssel, Böszörményből Varga L. esperes — Kelemen Bálint főgondnok és többen mennek.

H.-Böszörmény, 899. szept. 12.

Varga László
gkath. esperes.

* **Köszönetnyilvánítás.** A magyar prot. irodalmi társaság debreczeni nagy gyűlése alkalmából az elszállásolás költségeinek fedezésére következő adományok folytak be újonnan hozzám: Az ág. hitvallásu evang. egyház presbiteriumától 60 korona, debreczeni helyi vasut részvenytársaság 6 korona, Láber Mihály ur 4 korona, Füleky Pál gyógyszerész ur 5 kor., Koncz Elek ur 4 kor., Szabó Zsigmond ur (keresk.) 2 kor., Tóth Ferencz ny. tanár ur 8 kor., Hatházy Ferencz ur 2 kor., Péter József ur 2 kor., Palecskó P. Pal ur 2 kor., és Szekeres Bálint ur 1 korona. Továbbá szállásokat ajánlottak fel újabban: Márk Endre ur 1, a r. kath. piarista-ház 1, dr. Bartha Béla jogtanár ur 3, Dóczy Gedeon ur 1, Némethy Lajos lelkész ur 2, Roncsik Lajos ur 2, dr. M. goss György ur 1 és Lehmann János ur 2 vendég részére. Végül fogatjaikat felajánlani szívesek voltak: dr. Szentpály Béni 1, dr. Balkányi Ede 1, Gebauer Károly 1 és Szliuka István urak 1, a kiknek is a bizottság meleg köszönetét nyilvánítom. Oláh Károly elszállásolási biz. elnök.

A nagyváradai orvos-kongresszus.

Nagyvárad, szept. 12.

Az országos orvos-szövetség tegnap tartotta meg kongresszusát a nagyváradai kereskedelmi csarnok dísztermében. Vagy háromszáz orvos jelent meg a gyűlésre, melyen Kéty Károly elnökölt s a jelen voltak sorában ott voltak a magyar orvosi világ kapacitái. Kéty Károly indítványára a kongresszus Schlauch Lőrincz biborost, dr. Beöthy László és dr. Bulyovszky József polgármestert diszelnökké választotta meg s küldöttséget küldött értük. Schlauch biboros érsek meg-

nyitó beszédet mondott. Ezután Kétly Károly mondta el a beszédét, melyben az orvos-szövetség feladatát fejezte, a mely nemcsak vitális érdekek megvédésében áll. Az orvosi rend állása eddig se nálunk, se Németországban nem áll a kormányokkal szemben az orvos működésének fontosságával arányban. A kongresszus memorándumot fogadott el, a mely a következő nyolcz pontban foglalja össze az orvosok kívánalmait:

1. A közegészségügyi szolgálat államosítását és olyan rendezését, hogy a közegészségügynek hasznára váljék és az orvosok erkölcsi és anyagi érdekeit megvédje.
 2. Az 1886-iki XVI. közegészségügyi törvény revízióját.
 3. A kuruzslás megállítását.
 4. A kórházi ápolás rendezését.
 5. Az 1891. XIX. az ipari és gyári alkalmazottak orvosi segítségéről szóló törvény revízióját.
 6. A tisztviselői orvosi vizsgát.
 7. A törvényszéki orvosi vizsga törlesztését.
 8. Az 1890. évi 99.000. számú belügyminiszteri rendelet módosítását.
- A kongresszus után bankett volt.

Két csendőr tragédiája.

Debreczen, szept. 12.

A «Sopron» című lap két csendőr szomorú esetéről ad hírt. Az egyik csendőr rablógylósságot kiserelt meg, a másikat pedig a saját bajtársa lőtte szíven véletlen szerencsétlenségéből.

A rabló csendőr: Molnár János kaplár a lajta-szent-miklósi őrsnek volt a tagja. — Néhány nappal ezelőtt dobszóval figyelmeztette a község lakosait, hogy óvakodjanak egy kiszabadult rabtól, a ki a környéken tartózkodik. Ezzel, úgy látszik, elakarta magáról már előre hátrítani a gyanút. A faluban lakó Hugh Ede korcsmáros, a kit igen vagyos embernek ismernek. Szobájában wertheim-szekrény van, a mely látszik, ezt akarta feltörni a rabló.

Pénteken éjjel a sötétben egy alak lopódzott Hughék szobájába. Baltával rátámadt a korcsmárosra és feleségére. Hugh erősen védekezett. A rabló borotvát vett elő s több helyen megsebesítette a házaspárt. A korcsmáros birokra kelt az éjjeli rablóval, közben gyufát akart gyújtani, mire a gonosztevő feladta a küzdelmet s elmenekült a nyitott ablakon át. Másnap nyomozni kezdtek a rablót. A csendőröknek föltűnt, hogy Molnár kaplár hiányzik, sehol sem lehet megtalálni. Nyomban gyanúsították s nemsokára sikerült is őt elfogni. A csendőrpárancsnokság a vizsgálattal Jurcsék Géza főhadnagyot bízta meg, a ki előtt Molnár rögtön beismerde, hogy ő volt a rabló.

A sopronmegyei Lakfalva község határában történt a másik eset. Rudolf és Sajnovits csendőrök cirkáltak ott, hogy az előbb elindult Kern és Kiss csendőröket ellenőrizték. Sajnovits egy kazal tetején gyanus alakot látott, fölment egy létrán s rákiáltott az emberre, a ki erre a létrát el akarta billenteni, hogy Sajnovits ne láthassa meg. Sajnovits erre elfvette a fegyverét s rálőtt az alakra, kit aztán lehozta a kazal tetejéről. Sajnovics csak akkor látta, hogy bajtársát, Kern Ferenczet találta golyója. Kern, úgy látszik, a kazalon aludt s akarta, hogy társa megtudja ezt. Kern alig marad életben.

Színház.

Temesvár városi színügyi bizottság. Telbisz Karoly polgármester elnökleite alatt tegnap délután tárgyalta Makó színház vezető özetes jelentését, melyet az első temesvári teljes telj. idényére kiadott. A polgármester tudatta, hogy a város a maga részéről mindent megtett az idény biztosítására. Maga — 10.000 frt szubvencziót látást színház fűtést ad, amihez még a

kormánytól 3000 frt szubvenczió járul. Ezenfelül a színházat teljesen átalakította, fűtést, öltözőket, díszlet-fartokat átépítette, ami 12.000 frt költséggel járt; jövőre a nézőtér díszítést megnyitni szándékozik. A bizottság köszönettel vette tudomásul a város áldozatkészségét, behatóan megvitatta Makó jelentését s melyet helyeslőleg tudomásul vette. Kifejezést adott továbbá ama reményének, hogy Makó meg fog felelni a hozzá fűzött várakozásnak és szerencsés kezét fogja átsegíteni a magyar színház életében a forduló pontot képező időnyen. Első előadásul október 6-án Somló történelmi drámája „Szombatosok” kerül színre.

Tollagi Adolf gyászja. A Népszínház derék naturburs komikusát, Tollagit, súlyos csapás érte. Éppen a tegnapi — előadás-son vett részt, a mikor a második felvonás alatt azt a hírt vittek neki, hogy édes anyja Feder Rudolfné 70 éves korában hirtelen meghalt. Tollagi a hír vétele után szülője ravatalához sietett s szerepet a harmadik felvonásban már más játszotta.

A Népszínház új tagjai. R. Pataki Róza énekesnő, Endrei Zoltán és Delli Henrik szeptember tizenötödiken kezdik meg működésüket a színházzal.

Tudomány, irodalom, művészet.

A regény műfaja.

Írta és felolvasta Csengery Gusztáv, az eperjesi közös — ev. és r. kath. — tanári körben.

(Folytatás.)

A vallásos eszmék háttérbe vonulnak, sőt a legtöbb elbeszélésben mellőzve vannak, az erkölcsi motívumok is egészen más természetűek az általános emberi erények és hibák körében szokognak: de a mese szövege annál változatosabb, elmés, sőt gyakran egészen zseniális. Vallásos eredetét azonban ez a keleti mese is elárulja, még pedig abban, hogy szertelenül nagy tere van benne a csodaszerepnek. Az ember az alárendelt szellemekkel visz véghez nevezetes dolgokat. A fejlődésnek ugyan ez a processusa mutatkozik más népeknél is. Ahol a hitregék kivesznek s a történelmi mondak elmosódnak, ott előáll a költött tárgyú mese. A mese különben vándorol is, egyik néptől át megy a másikhoz. Keletről sok mese származott át a nyugati népekhez.

A keleti epikának ezt a mohamedán változatát az arab »Ezeregy éjszaka« című mese gyűjteményben látjuk legszebben érvényesülni. Nincs a világnak ennél szebb, változatosabb mese gyűjteménye. A modern költészet is sokat tanult el s merített belőle. — Hogy csak egy példát hozzak fel, Arany »Jóka ördöge« egy ilyen ezeregyéjszakai mesének a variánsa.

Keleten a regény megmaradt a fejlődésnek ezen a fokán s kifejlődésének ebben a formájában.

Kelet regénye tehát az Ezeregy éjszaka stíljében készült elbeszélés, amit előszóval adnak elő hirtelen összeverődött hallgatóságának. A mesélés keleten egy speciális kereseti mód s a mesélő éppen olyan művésze keletnek, mint a mi színészeink. Megáll valami alkalmas helyen, körülötte csoportosulnak a hallgatók s ő megkezd. Lassanként arcza átszellemül, szemei villognak, hangja majd lágyan zengő, majd suttogó, majd megdörgő a különböző jelenetek árnyalatait festve. Hallgatói pedig lélekzetfojtva, dobogó szívvel lelik szavait. Az előadó művész atragadja őket abba a világba, melyet fest; ujjongnak, sirnak és kacagnak a szerint, amint a mese bonyodalmára változik s majd vészessé, majd örvendettesé alakul át.

A mi recitátoraink csak halvány fogalmat, csak némi sejtelmet adhatnak nekünk a keleti mesélőkről. De hiszen nálunk a hallgatóknak sincs az a forró véralakata s élénk képzelete.

Az ó-világ klasszikus földjén, a görög-

római antik korban is az eposz volt a társadalom regénye, amit szintén elő szóval, de-lant kísérettel adtak elő. — Csak hogy nem mindjárt azok a nagyszabású kolosszális eposzok, a milyen egy Iliász vagy Odüsszeja, hanem azok a kisebb elbeszélések, melyeknek összefüggő részleteiből alkoták meg a nagy epikus költők a maguk remekműveit. De mikor ezek a lángeszű alkotások létrejöttek, akkorára már a görög közönség olvasó közönség volt. Például Nagy Sándor a híres macedóniai hódító akár merre járt, mindenüvé magával vitte Homér Iliaszát s ha lefeküdt párnája alá tette.

A szabad görög államokban azonban az emberi tetteket intező isteni hatalom költői műfaja az eposz mellett még egy másik is keletkezik, melyben az emberi szabad akarat a kára t nyer kifejezését.

Ez a dráma, melynek itt csak egyik valfajáról, a tragédiáról kell megemlékezniem.

A tragédia a szabad államélet költészetéből fakad s forrása az egyéni szabadságot, éppen ezért ki van zárva belőle a csodaszerep. A cselekvés a szereplő egyének jelleméből foly.

És mégis sehol sem tűnik szemünkbe oly kirívóan az a lélek sabbasztó antik világnézet, hogy az isteni végzet: el vagy a mi ezt földi, a hazai törvények által alkotott erkölcsi világnézet szemben ez ember tehetetlen, és ha elég vakmerő szembezállni vele szabad akaratának erejével, vagy amit a felsőbb hatalom reá kimért, emberi szármással ki akarja kerülni, — reá nehezedik a reitendő végzet s az ember elbukik.

Az eposzban győz az ember, mert isteni hatalom vezérli tetteit, a tragédiában bukik, mert szabadságarata szerint cselekszik.

Végereedményében tehát mi a két műfaj az antik világnézet kifejezése.

Az emberi szabad akarat hiába való küzdelem a felsőbb hatalom ellen ez a görög tragédiák alapeszméje, ami azonban a többféle változatban nyer kifejezést, különösen két irányban nyilvánul: Vagy azt látjuk a cselekmény bonyodalmában lefolyni, hogy sorsát senki ki nem kerülheti, vagy azt, hogy mikor az ember olyan körülmények közé jut, hogy egymásnak ellentmondó, egymással ütköző két kötelesség közül választania kell, a kötelességek összeütközésének ebben a küzdelemben tönkre kell mennie.

Mind a kettőre Sophoklész két kitűnő tragédiája ad példát. Az első irány tragikumai Oidiposzban a másodiké Antigonében a nyer kifejezést.

Tartózkodva a részletes fejtegetéstől, alig-alig hogy érintetem a két antik műfaj sajátosságait: de még így is azonnal tisztában lehet a figyelmes hallgató azzal, hogy mind a két műfaj az antik kor vallásos világnézetének, s az ebből kifejtett specielis erkölcsi világnézetnek terméke, s így lényege, sajátosságai a mi felfogásunktól teljesen elütő alapon nyugszanak. És mégis azt kell mondanom, hogy a legmodernebb műfajnak, a mi regényünknek alkotó részei és egész szervezete erre a két antik műfajra vezethető vissza, de természetesen sok közvetítő fejlődési fokozat után.

Ha valahol találóan lehet alkalmazni a szülőkről vett hasonlatot, úgy éppen itt lehet.

A mai regény édes anyja az eposz, melyből érzelmi világát, fantáziáját s kalandos természetét örökölte, de édes apja a dráma, melyből jellemét és cselekvő erejét nyerte.

Igaz, hogy maguk a szülők már nem a classicus irodalom születte, mert az anya a keresztény lovagkor eposza, az apa pedig a keresztény dráma, de ha az emberiség fejlődését, részeinek, időszakainak különfélesége mellett is összefüggő egésznek tekintjük, akkor a hasonlatot fenntartva, a szülők őseinek mégis az említett két műfajt tekinthetjük.

Ezt azonban csak lassanként, a fejlődés-fokozatain végig haladva mutathatom ki.

Folyt. köv.

KÖZGAZDASÁG.

A **temesvári kereskedelmi iparkamara** mai üléséből feliratot intézett a kereskedelmi miniszterhez az iránt, hogy a magyar borkivitel érdekében a préselt szőlőcsefrenek díjkezdményt engedélyezzen. Egy másik felirattal megfogja sürgetni a végrehajtóintézmény államosságát, a végrehajtási költségek szabályozását és Temesvárott egy harmadikközjegyzés engedélyezését. A kamara továbbá külön feliratban kérelmezni fogja a hírlapi hirdetésibélyegilletékek a törlesztését mint a mely az üzleti forgalmat megakadályoztatja.

Sertés vásár.

Kőbányai sertéspiacz. Szept. 12. Magyar elsőrendű Öreg nehéz (paronkint 400 kgm felüli — kr. Közép pkint 300—400 kg. sulyban — kr. 320 kilog sulyban) Fiatal közép (paronként 251—320 kg. 42—43 kr. Fiatal könnyű paronkint 240 kg. sulyban 43 $\frac{1}{2}$ —44 krig. Szerbiai: Nehéz pkint 260 kg. sulyban 42 $\frac{1}{2}$ —44 krig.

Sertés létszám: 1899. évi szept. hó 10. napján volt készlet 39070 darab, szept. 11. felhajtattott 223 drb, 1899 szept. 11-én elszállított 488 db. 12-ére maradt 386.78 db. A hizott sertésüzlet irányzata változatlan.

Budapesti gabonatözsde.

Szept. 12.

A készruüzlet hivatalos árjegyzései a következők

Bursa	Kilós	Ar 100 klg.		Kilós	100 kilogramm ára	
		frttól	frtíg		frttól	frtíg
Bánsági	76	8.25	8.30	80	08.65	08.65
"	77	8.30	8.40	81	08.65	08.75
"	78	08.45	08.55	82	—	—
Tiszavidéki	79	08.25	08.45	—	08.65	08.70
"	76	8.25	8.55	80	08.65	0.880
"	77	8.35	8.30	81	—	—
Pestvidéki	78	08.20	08.40	82	08.60	08.65
"	79	08.30	08.60	—	—	0.75
"	79	8.20	8.30	80	08.60	—
Fehérmegyei	76	8.45	8.45	81	08.60	00.70
"	78	8.35	8.45	82	8.65	—0.80
"	79	08.45	08.55	—	8.65	—
Bácskai	76	8.50	08.55	80	00.	—
"	77	8.55	8.65	81	00.00	—00.
"	78	8.40	08.50	82	—	—00.
Északmag	79	8.45	08.90	—	—	—
"	78	8.50	8.55	80	—	—
"	79	8.55	8.65	81	—	—

	Min. hekt.-ben	Arkilogram
Rozs elsőrendű	uj 70—72	6.55 6.65
" másodrendű	—	6.45 6.55
Árpa takarmánynak	60—62	6.45 6.10
" égetni való	62—64	6.35 5.80
" serfőzdei	64—66	6.60 7.00
Zab	39—41	5.40 5.50
Tengeri bánsági	uj —	4.85 5.00
" más nemű	—	0.00 0.00
Repcze bánsági	—	11.30 11.80
Éőles	—	4.15 4.45

Törvényszék.

§ **Don Juan kazánkovács.** Csegödy Miklós kazánkovács öt évig lakott Horváth József kovács legénynél és ez alatt az idő alatt Horváth feleségét szerelmi ajánlatokkal üldözte.

Az asszony nem hallgatott rá s mikor már ráunt Csegödi beszédére, elmondta férjének. Erre Horváth felmondott a kazánkovácsnak, aki abban a házban vett ki magának lakást. Nemsokára arra kérte Csegödi Horvá-

tot, hogy hogy bocsásson meg neki, és fogadja vissza lakásába. Horváth hallani sem akart erről, mire Csegödy bosszút forralt volt szobára ellen.

A mikor egy este Horváth kiment az udvarra, utána lopódzott és úgy szurta zseb-késével fejbe, hogy a kés pengéje beletörött a Horváth koponyájába. Ezután még három szurást ejtett Horváthon, a ki a kapott sérülés következtében negyvennégy napig volt orvosi kezelés alatt.

Csegödynek ma kellett felelnie a cselekményeért a budapesti törvényszék előtt, amely szándékos emberöléssel vádolta. Tóth Ernő táblabíró elnökléte alati. A vádlott részeg állapotával mentegedőzik. A védőügyvéd súlyos testi sertést látott fennforogni, mire a törvényszék elfogadta az érvelést, súlyos testi sertés miatt egy évi és hat havi börtönrre ítélte a vádlottat.

CSARNOK.

Két daczos lélek.

(Végo.)

Ha várt rám, hadd legyek végre az övé. Szakadjon el minden láncz, a mely máshoz köt és ne álljon utamba semmi, mi tőle elválaszt!

Ez edes gondolatok közt aludtam el. Másnap meglátogattam és megkérdeztem akar-e a feleségem lenni? Egyenesen ezt kérdeztem tőle: minden magyaraza, minden kérelem nélkül. Klotild diadalittasan nézett rám s így szólt:

— Gyászban vagyok. Három év óta sokszor mehettem volna férjhez. — Nem mentem.

Nekem ez a válasz épp elég volt, hogy most már naponta az ügyvédemhez fussak: és sürgessem a válópórt, mely mint a sziklahegy állt akadály gyanánt köztem s boldogságom közt.

Hány álmatlan éjszakán át átkoztam minden törvényt, mely gyilkol a szigorúságával. Hány keserves órában lázadtam föl bírák, az ügyvédek közönye s a lassan czammogó idő rettenetes kegyetlensége ellen!

Végre már csak néhány hét volt hátra. Szabad leszek!

Érti, kedves druzsám, már csak néhány hét! S képzelje: mi történt? Találja ki és kaczagjon!

Nincs ember, aki bitte volna, hogy Klotild, a boszura áhító Klotild erre is képes legyen. Magam legkevésbé hittem.

Nos hát, férjhez ment! Igen Kelecsényi Pál volt a tartalékos vőlegény. Azt a gyűrűt tette ujára Klotild, melyet egyszer nekem szánt volt.

Annyira figyelmes mégis kívánt lenni, hogy udvarias szavakban tudtomra adta: mennyire sajnál. És megérthettem belőle, hogy szerelmét inkább visszafojtja, sem hogy ugyanazt a nevet viselje egy élten át, melyet Gioa meghurczolt s a melylyel gyalázatát takarta. Oh ez a dacz — erről ismerem rá ujrá!

Csak most láttam, milyen játékszer vagyok a sors kezében... Hát Klotild is csak a a boszura szomjazott!... Éreztem, hogy az örülés környez. Fejemben valami furcsa változás történt, s azt hiszem, többé nem is kaptam vissza teljesen az eszemet... Megörülök...

III.

Tihamér elfordult és tenyerébe rejtette arcát. Tompa szavakat morgott melyekből többé semmit se értettem. Majd hirtelen felszökött: szemeiben a szégyen és harag könyei égtek.

Megsörrenté türelmetlenül poharát s a közeledő pinczernek kifizette a tartozását. Izgatottan szólt:

— Isten önnel, druzsám, isten önnel!

— De kérem! Hova olyan sietve? Várjon, haza kísérem.

Utána mentem az utcára.

— Ne kövessen!

— De Tihamér —

— Mindenre, a mi szent, kerüljön uram!

Nem akarom, hogy a nevet-éges emberrel ment én vagyok, csak egy percig is együtt haladjon az utcán. Nem, meg ebben a sötét éjszakában se! Hallotta a történetemet, és ismer, meg pedig tökéletesen. Látja hogy egy mulatságos figurával volt dolga, a kit a felesége, meg a menyasszonya — hahaha!

Es rohanni kezdtt.

Engedtem menni. De folyvást néztem, utána, a mig elnyelte a sötétség. Megálltam néhány percig.

Csakugyan fura egy felebarátunk. Igaz van: szinte kaczagtatók ezek az éjfélj leleplezési... Az utca néptelesége idegenszerűen érintett... A szel zuhogott és sikoltó dallamait egy-egy bahotával szakította meg.

Gyors léptekkel siettem haza. Már közel voltam házamhoz... Épp egy utcasarakon fordultam be, mely a Dunapartira szögellik, a mikor néhány lépésnyire tőlem, a gázlámpa világában egy kalapot pillantottam meg a földön... Főlvettém. Ráismertem azonnal Tihaméré volt.

Kísértém a Dunához. Sötét sejtelem kergetett oda. De seukit sem találtam. A széles folyóban megtört a lámpák viszfenye... Sehol egy alak a parton, csak egy rendőr, a ki gyanusap nézett rám, mintha én kívánczoznám a hullámok közé.

Átadtam neki a talált kalapot és leirtam a tulajdonosát.

Othon álomban folyvást Tihamér lebegett előttem, és úgy tetszett, mintha magamat látnám benne. Oly ijesztő volt a hasonlatosság. Sápadt, fájdalmas és mégis komikus arca szüntelen rám nézett.

Közbe-közbe egy másik kép is feltűnt mellette, egy jól ismert, szeretett leányé, kit magamhoz akarok kötni, boldogságomat remélem... De nini, mily különös! Majd Ginához majd Klotildhoz kezd hasonlítani. Sőt ezeknek nézem felváltva...

— Ah, nem, nem! Te nem vagy olyan! Nem vagy az!

Hangosan kiáltottam s fölébredtem rá. S a mikor szemeimet felnyitottam első gondolatom ismét Tihamér volt. Melyik nap reggelén olvasom az ujságban, hogy kifogták a Dunából. Hogy megtréfálta ezt az embert ez a két nő!

De van-e férfi büszkeség, melyet még nem alázott meg női ármány? Van-e férfi-dacz, melyen női bosszu tul nem tehet?

Még nem késő. Jó mag m még meg nem kértem szeszélyes bájos lánykám kezét.

De szépsége nem volna igaz, ha hódolásra nem bírta. Mosolya nem volna büvös, ha rabul nem ejtene. És tekintetének csillogása nem volna varázsteljes: ha minden kételkedés daczára előbb utóbb meg ne hajolnék előtte. Nincs menekvés!

fekete, fehér és szines 45 krtól 14 frt 65 krig méterenként sima, csikos, koczkázott mintázott és damaszt stb (mintegy 240 különböző fajta és 2000 különböző szín és árnyalatban stb.)

„Henneberg-selyem“

csak akkor valódi ha közvetlen gyáraimból rendelik!

Ruhák s blousokra a gyárból! Privát-fogyasztóknak postabér-, vámmentesen s házhoz szállítva.

Minták postafordultával.

Magyar levelezés.

Svájcba kétszeres levélbélyeg ragasztandó.

Henneberg G. selyemgyárai, Zürichben

(cs. és kir. udvar szállító).

Sirkövek!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy

Piacz utca 69. számú háznál

a Megyeházzal szemben levő

Fióközletében

mindenféle és fajta

sirköveket

a ház lebontása miatt mélyen leszállított gyári áron árusítom el.

Kiváló tisztelettel

Kegyes Ferencz.

11879—11958—12065.

1899.

Árverési hirdetés.

Debreczen sz. kir. város tulajdonát képező **Kisálomzugi 414 kat. hold földbirtok** az **1899. évi szeptember 16-án d. e. 9 órakor** a városháza nagytermében másodizben megtartandó nyilvános árverésen, az 1899. év október 1-től 1905. október hó 1-ig terjedő hat (6) évre haszonbérbe kiadatik.

Kikiáltási ár (háromezeregyszáz forint) 3100 frt, amelynek 10%-ja bánatpénzül készpénzben az árverező bizottságnál letendő.

Az árverési feltételek a városi számvévi hivatalnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Debreczen, 1899. szept. 7-én.

A városi tanács.

634

1899.

Pályázati hirdetés.

A Debreczen sz. kir. város köz-kórház bőr és bujakóros osztályánál megüresedett **kisegítő orvosi állásra** mely állás évi **400 frt.** fizetéssel, lakással bent a köz-kórházban, fűtés, világítás és teljes ellátással van összekötve, pályázat hirdetik.

Megjegyzetjük, miszerint ezen orvosi állás ideiglenes kinevezés útján fog betölteni s a kinevezett orvos állása állandósítására igényt nem tarthat.

Felhívjuk az ezen orvosi állásra pályázni kívánók, miszerint kellően felszerelt pályázati kérvényeiket hozzám **f. évi szeptember 30-áig** annyival inkább benyujtsák, mert a később érkező pályázati kérvények tekintetbe vétetni nem fognak.

Debreczen, 1899. aug. 28.

Gróf Dégenfeld József
főispán.

Meghívás

a debreczeni termény és áruraktár részvény-társaság

1899. szeptember hó 24-én d. e. 10 órakor

a városháza nagy tanácstermében tartandó

évi rendes közgyűlésére.

TÁRGYAK:

1. Az igazgatóság és felügyelő bizottság évi jelentése.
 2. Határozat hozatal a lefolyt 1898/99. évi üzleti év zárszámadása és a felmentvény megadása tárgyában.
 3. Határozat hozatal a nyereség felosztása és az osztalék megállapítása tárgyában.
 4. A sorrend szerint kilépő egy és elhalálozás folytán megüresedett szintén egy összesen tehát két igazgatósági tagsági helynek választás útján való betöltése.
 5. Az esetleg megüresedésbe jövő felügyelő bizottsági tagsági helynek választás útján való betöltése.
 6. Igazgatói javaslattal az alapszabályok módosítása tárgyában.
 7. Esetleges indítványok.
- Debreczen, 1899. július 29.

Az igazgatóság.

JEGYZET: A közgyűlésen résztvenni szándékozó részvényes köteles részvényeit a közgyűlés előtt legalább 1 nappal a társaság pénztáránál, a debreczeni első takarékpénztárnál, vagy a debreczeni ipar és kereskedelmi banknál — térítvény és igazoló jegy kiszolgáltatása ellenében — leenni. — A zárszámadások 8 nappal a közgyűlés előtt a társaság hivatalos helyiségében betekintheők s ugyanott az alapszabálytervezet egyes példányai a t. részvényesek rendelkezésére állanak.

Üzleti könyvek,

csinos kiállításban, erős kötésben, igen jutányosan kaphatók

Hoffmann és Kronovitz

könyvnyomdájában.

Clayton & Shuttleworth
mezőgazdasági gépgyárosok © Budapest Váci-körút 68. sz.
által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcseplőgép-készletek
továbbá járgány-cseplőgépek, löhő-cseplők, tisztító-rosták, aratógépek, szénagyújtók, boronák.

„Columbia-Drill”
legjobb sorvetőgépek, szeszkavágók, répvágók, kukorica-morzsolók, daráló, őrlő-malmok, egyetemes acél-ekék.

Lincolni törzsgyárunk a világ legnagyobb locomobil- és cseplőgép-gyára.

2- és 3-vasúti ökek és minden egyéb gazdasági gépek.
Részletes árjegyzékek kérésre ingyen és bérmentve küldetnek.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczen, a főpostával szemben.